

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Záviskou v právní věci žalobkyně: **A. S.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, Praha 2, k žalobě o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 20.6.2012, čj. MPSV-UM/6105/12/9S-MSK, o **rodičovský příspěvek**,

t a k t o:

- I. Žaloba **se z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

I.

[1] Žalobkyni byla zamítnuta žádost o dávku státní sociální podpory - rodičovský příspěvek ode dne 16.10.2011.

[2] Žalobkyně podala žalobu proti v záhlaví označenému rozhodnutí (žaloba zaslána úřední poštou Městským úřadem Bohumín) z důvodu nezákonnosti rozhodnutí. Uvedla, dva žalobní body:

a) Prvostupňový orgán před vydáním rozhodnutí ve věci předjímal, jak rozhodne, neboť ve výzvě k vyjádření k podkladům uvedl, že „byly nashromážděny podklady pro rozhodnutí ve věci zamítnutí“.

b) nesprávné vyhodnocení faktického bydliště na území ČR. S dítětem otce nikdy společně nehosподаřila, a pokud uvedla v žádosti, že s otcem svého dítěte nezletilé M. společně hospodaří, jedná se o překlep, kterého si před podpisem nevšimla. Za otcem dítěte jen dojíždí. Není pravdou, že existence nájemní smlouvy samo a o sobě neprokazuje, že se byt skutečně užívá. Nezletilé dítě má trvalý pobyt a také faktické bydliště na území ČR.

Plní základní podmínku trvalého bydliště v ČR pro nárok na dávku a bylo tak nesprávné aplikovat pro nárok na dávku nařízení Evropského parlamentu a rady č. 883/2004. Navrhla proto napadené rozhodnutí zrušit a vrátit věc k novému rozhodnutí a žalovaného zavázat povinností uhradit jí náklady řízení.

II.

[3] Žalovaný označeným rozhodnutím podle ustanovení § 90 odstavce 5 správního řádu odvolání zamítnul a napadené rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Ostravě č.j. 196682/12/KA ze dne 12. dubna 2012, ve věci zamítnutí žádosti o dávku státní sociální podpory rodičovský příspěvek ode dne 16. října 2011 dle čl. 67 a 68 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, o koordinaci sociálního zabezpečení, potvrdil. V odůvodnění uvedl, že dle doložených skutečností účastnice řízení dostatečně neprokázala, že ona sama i nezl. M. mají bydliště na území ČR, existence nájemní smlouvy sama osobě neprokazuje, že osoba byt skutečně užívá. Zároveň přihlášení nezl. M. k užívání bytu e-mailem dne 3. dubna 2012, tj. až po zaslání výzvy prvoinstančního orgánu, v níž byla odvolatelka vyrozuměna o skutečnosti, že z evidenčního listu, vydaného Bytovým družstvem Školská 419, 420, 421 Karviná-Ráj vyplývá, že byt užívá pouze jedna osoba, se jeví jako účelové. Rovněž z potvrzení Revírní bratrské pokladny – zdravotní pojišťovny, pobočka Havířov, ze dne 21. března 2012 vyplývá, že zdravotní pojišťovna má odvolatelku v evidenci pojištěnců od 1. října 1997, nemá však údaje o faktickém pobytu odvolatelky a zároveň jí odvolatelka neoznámila narození dítěte, tudíž pojišťovna nemůže potvrdit její veřejné zdravotní pojištění na území ČR. Potvrzení referátu pro oblast podpory v nezaměstnanosti ze dne 16. května 2012, dle něhož byla odvolatelka dne 14. června 2009 vyřazena z evidence uchazečů o zaměstnání na vlastní žádost z důvodu odjezdu

do zahraničí, rovněž podporuje stanovisko prvoinstančního orgánu o skutečnosti, že odvolatelka neprokázala bydliště na území ČR. Další skutečností, která zpochybňuje prohlášení o bydlišti na území ČR, je fakt, že odvolatelka se osobně k prvoinstančnímu orgánu dostavila pouze při podání žádosti ve dnech 3. ledna 2012 při podání žádosti, a 19. března 2012 při doplnění požadovaných skutečností i když odvolací orgán připouští, že účastník řízení nemá povinnost podání učinit osobně, avšak při prokazování bydliště na území ČR se může jednat o indicii vedoucí k pochybnostem o bydlišti na území ČR, je-li vzata v úvahu také další skutečnost, že odvolatelka do žádosti jako kontaktní telefon uvedla telefon na svou matku, která za ni rovněž přebírá doporučené zásilky na základě zmocnění. Žalovaný se vypořádal s námitkami uvedenými v odvolání.

[4] Žalovaný ve svém písemném vyjádření k žalobě popřel oprávněnost námitek uvedených v žalobě. Uvedl, že bydlištěm je místo, kde se soustředí zájmy dané osoby a je hlavním důkazem spjatosti osoby s určitou zemí. Dle doložených tiskopisů „Doplňující údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci EU“ a „Prohlášení o bydlišti v České republice“ žalobkyně uvedla, že ke dni podání žádosti má ona i její dcera, M. B., bydliště v ČR. Jak již bylo uvedeno, bydlištěm se rozumí středisko zájmu osoby. Žalobkyně však dle doložených skutečností dostatečně neprokázala, že ona sama i její dcera mají bydliště na území ČR. Existence nájemní smlouvy sama o sobě neprokazuje, že osoba byt skutečně užívá. Na dotaz úřadu práce o počtu osob, které se skutečně zdržují v bytě č. X na Š. ulici č. X, K., K., Bytové družstvo sdělilo, že žalobkyně a M. B. jsou evidovány jako osoby, které se zdržují v bytě č. X na adrese Š. X, K.-R. K nahlášení počtu dvou osob došlo dne 3.4.2012 prostřednictvím e-mailu. Přihlášení dcery M. k užívání bytu e-mailem dne 3. dubna 2012, tj. až po zaslání výzvy úřadu práce, v níž byla žalobkyně vyzvána o skutečnosti, že z evidenčního listu, vydaného Bytovým družstvem vyplývá, že byt užívá pouze jedna osoba, se jeví jako účelové. Rovněž z potvrzení Revírní bratrské pokladny – zdravotní pojišťovny, pobočka Havířov, ze dne 21. března 2012 vyplývá, že zdravotní pojišťovna má žalobkyni v evidenci pojištěnců od 1. října 1997, nemá však údaje o faktickém pobytu a zároveň jí žalobkyně neoznámila narození dítěte, tudíž pojišťovna nemůže potvrdit její veřejné zdravotní pojištění na území ČR. Potvrzení referátu pro oblast podpory v nezaměstnanosti, dle něhož byla žalobkyně dne 14. června 2009 vyřazena z evidence uchazečů o zaměstnání na vlastní žádost z důvodu odjezdu do zahraničí, rovněž podporuje skutečnost, že žalobkyně neprokázala bydliště na území ČR. Další skutečností, která zpochybňuje prohlášení o bydlišti na území ČR je fakt, že žalobkyně se osobně na úřad práce dostavila pouze při podání žádosti ve dnech 3. ledna 2012 a 19. března 2012 při doplnění požadovaných skutečností. I když žalovaný připouští, že účastník řízení nemá povinnost podání učinit osobně, při prokazování bydliště na území ČR se může jednat o indicii vedoucí k pochybnostem o bydlišti na území ČR, je-li vzata v úvahu také další skutečnost, že žalobkyně do žádosti jako kontaktní telefon uvedla telefon na svou matku, která za ni rovněž přebírá doporučené zásilky na základě zmocnění. Ztotožnil se s názorem žalobkyně, že sociální zabezpečení je upraveno vnitrostátními předpisy, s odkazem na ust. § 1 zákona o státní sociální podpoře, je však nutno nárok žalobkyně posuzovat dle předpisů EU. Navrhuje žalobu zamítnout.

III.

[5] Z obsahu správního spisu soud zjistil, že

- žalobkyně dne 3.1.2012 podala u správního orgánu na předepsaném tiskopise žádost o rodičovský příspěvek s přiznáním ode dne 16.10.2011, který vyplnila dne 19.12.2011 a ve kterém uvedla, že má trvalý pobyt v K., Š. X, telefon uvedla na svou matku. U nezletilé dcery, nar. 16.10.2011 nevyplnila místo pobytu, což dle tiskopisu znamená, že trvalý pobyt je shodný s trvalým pobytem žadatele-rodice, místo pobytu otce je uvedena I. – S.;
- dne 19.12.2011 vyplnila (psáno rukou) tiskopis „Doplňující údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci EU“, který rovněž podala u správního orgánu dne 3.1.2012 a ve kterém uvedla údaje k datu 16.10.2011, že je zdravotně pojištěna v ČR, otec je zdravotně pojištěn na S., kde vykonává výdělečnou činnost jako OSVČ, dcera M. má italskou státní příslušnost a v Itálii je zdravotně pojištěna. Otce dítěte G. B. žalobkyně sama vepsala do částí B tiskopisu, to znamená do okruhu osob společně posuzovaných s odkazem na ust. § 7 zákona č. 117/1995 Sb.;
- do prohlášení o bydlišti v ČR (tiskopis) rukou vepsáno, že od narození pobývá legálně v ČR, je zdravotně pojištěna u RBP, v ČR bydlí na adrese Š. X, K. a v bytě bydlí na základě smlouvy o nájmu na dobu neurčitou, nevykonává žádnou výdělečnou činnost, na úřadě práce byla evidována 9.3.2009;
- dle evidenčního listu bytového družstva ze dne 18.12.2009 je evidován na uvedené adrese celkem 1 člen domácnosti;
- v protokolu ze dne 19.3.2012 sepsaného u správního orgánu I. stupně (není podepsán žadatelkou), že jednání proběhlo za účelem zjištění místa bydliště. Žadatelka o dávku sdělila, že trvalý pobyt má na území ČR a nezletilá M. je narozena v Itálii dne X, je pro ni vyřízen český rodný list vydaný Úřadem městské části města Brna, dítě bylo očkovoáno v Itálii a v případě ošetření lékařem v ČR by musela úkon hradit matka hotově, nezletilá M. nemá v ČR uzavřeno zdravotní pojištění;
- potvrzení praktické lékařky pro děti a dorost MUDr. K. ze dne 2.1.2012, že dítě (B. M.) je v péči její ambulance;
- bytové družstvo k žádosti úřadu práce sdělilo dne 29.5.2012, že v bytě č. X na adrese Š. X, K. od 1.4.2012 jsou evidovány 2 osoby, které se v bytě zdržují, a to A. S. a M. B. a k nahlášení počtu 2 osob došlo dne 3.4.2012 prostřednictvím e-mailu;
- ve spise založena fotokopie žádosti účastnice řízení o ukončení vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání ke dni doručení žádosti 15.6.2009 z důvodu odjezdu do zahraničí (brigádně);
- sdělení zdravotní pojišťovny Revírní Bratrské pokladny, že paní A. S. je v evidenci pojištěnců pojišťovny od 1.10.1997, nemají údaj, ve kterém státě má jmenovaná faktický pobyt a ani nemají nahlášeno narození jejího dítěte;
- dne 26.3.2012 zaslána žalobkyni výzva správního orgánu k vyjádření se k podkladům rozhodnutí s doručením dne 30.3.2012 – převzala zmocněnkyně (M. S.);
- dne 12.4.2012 vydáno Úřadem práce České republiky - krajská pobočka v Ostravě, kontaktní pracoviště Karviná rozhodnutí č.j. 196682/12/KA o zamítnutí žádosti o dávku státní sociální podpory rodičovský příspěvek ode dne 16.10.2011 s doručením dne 18.4.2011 zmocněnci (S.);
- dne 3.5.2012 podáno odvolání, ve kterém namítáno, že

- ve výzvě k vyjádření k podkladům rozhodnutí nesprávně uvedeno, že byly shromážděny podklady pro rozhodnutí ve věci zamítnutí žádostí, přičemž tímto postupem správní orgán předjímal rozhodnutí ve věci,
- nesprávné posouzení bydliště mimo území ČR, přičemž bydliště prokazuje odvolatelka tím, že dochází s dcerou k MUDr. K., v jejíž péči dcera je, otcem je G. B., který jako občan Itálie, vykonává výdělečnou činnost v Itálii, ale s ním nesdílí společnou domácnost. Ve společné domácnosti žije pouze se svou dcerou M. B. a za otcem dítěte sice dojíždí, a to kvůli návštěvám jeho rodiny, ale trvalý pobyt a faktické bydliště má v ČR, o čemž svědčí to, že jsou obě uvedené v evidenčním listu nájemníka;
- nesprávně je aplikováno nařízení č. 883/2004.

IV.

[6] Podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře (dále jen ZSSP), ve znění k datu napadeného rozhodnutí *tento zákon se použije na právní vztahy, které nejsou upraveny přímo použitelným předpisem Evropských společenství v oblasti státních sociálních dávek uvedených v § 2.*

[7] Podle ust. 3 ZSSP

(1) Dávky státní sociální podpory náleží při splnění dále stanovených podmínek pouze fyzické osobě (dále jen "osoba"), jestliže osoba a osoby společně s ní posuzované

a) jsou na území České republiky hlášeny k trvalému pobytu podle zvláštního právního předpisu^{1c)}, jde-li o státní občany České republiky, nebo

b) mají na území České republiky trvalý pobyt podle zvláštního právního předpisu^{1d)}, jde-li o cizince, podmínkou je, že mají na území České republiky bydliště.

(3) Co se rozumí bydlištěm, stanoví zákon o pomoci v hmotné nouzi.

[8] Podle ust. § 5 odst. 6 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, *osoba má bydliště na území České republiky, zejména pokud se zde dlouhodobě zdržuje, vykonává zde výdělečnou činnost, žije zde s rodinou, plní zde povinnou školní docházku nebo se zde soustavně připravuje na budoucí povolání, popřípadě existují jiné významné důvody, zájmy či aktivity, jejichž vzájemná souvislost dokládá sepětí této osoby s Českou republikou.*

[9] Čl. 68 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (dále jen Nařízení č.

883/2004) o koordinaci systémů sociálního zabezpečení upravuje pravidla přednosti v případě souběhu rodinných dávek. Pravidla přednosti jsou dána tak, že na prvním místě jsou nároky přiznané z důvodu zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti, na druhém místě jsou nároky přiznané z důvodu pobírání důchodu, a nakonec nároky přiznané z důvodu místa bydliště.

[10] Článek 1 Nařízení č. 883/2004, který obsahuje definice pod bodem j) stanoví, že „bydlištěm“ se rozumí obvyklé bydliště.

V.

[11] Krajský soud hodnotil nejen napadené rozhodnutí, ale i zákonnost správního řízení, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí, dle skutkového a právního stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, dále jen s.ř.s.) a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

[12] Soud přisvědčil žalobnímu bodu a), avšak uvedeným nesprávným postupem správního orgánu I. stupně se již žalovaný vypořádal v odůvodnění napadeného rozhodnutí, neboť shodná námitka byla žalobkyní, resp. její zmocněnkyní, uplatněna i v odvolání. Soud dospívá k závěru, že toto pochybení správního orgánu I. stupně nezakládá takovou vadu řízení, která by založila důvod ke zrušení napadeného rozhodnutí.

[13] Zásadní otázkou v úvaze o důvodnosti žaloby bylo posouzení právního názoru správního orgánu na základě provedeného dokazování správním orgánem ohledně bydliště žalobkyně a společně posuzovaných osob, za situace, že žalobkyně v průběhu správního řízení měnila skutečnosti, které na počátku řízení sdělila a o kterých prohlásila, že jsou pravdivé. Žalobkyně sama do žádosti o předmětnou dávku, do tiskopisu, uvedla, že osoby, které patří do okruhu osob společně posuzovaných, patří otec dcery G. B. žijící v Itálii, kde je výdělečně činný a jejich dcera, nar. X, rovněž státní příslušnost Itálie a která je v I., resp. S., zdravotně pojištěna. Současně prokázala, že v bytě v K., kde je hlášena k trvalému pobytu, je ke dni 18.12.2009 hlášena jen jedna osoba a teprve dne 3.4.2012 e-mailem nahlásila bytovému družstvu ve svém bytě dvě osoby, dále předložila „Výměnný list“ k odbornému vyšetření, na který lékařka pro děti a dorost dne 2.1.2012 napsala, že B. M. je v péči její ambulance, s fotokopii průkazu zdravotního pojištění na jméno A.S., dále předložila rodný list nezletilé M. vystavený Úřadem městské části města Brno dne 6.2.2012, předložila výpis z IS ze dne 19.3.2012 o trvalém pobytu nezletilé dcery M. na adrese K., Š. X. Jak uvedeno, žalobkyně sama do tiskopisu rukou

vepsala, že otec její dcery patří do okruhu posuzovaných osob, tedy v žádném případě se nejedná o překlep, jak v žalobě uvádí.

[14] Nařízení č. 883/2004 a prováděcí předpis k tomuto nařízení nesoucí název Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, vymezují kromě jiného i kritéria pro určení místa bydliště (prvky pro určení bydliště viz čl. 11 Prováděcího nařízení č. 987/2009). Právě určení bydliště žalované a spoluposuzovaných osob má rozhodující vliv na řízení ve věci státní sociální podpory. Ve světle uvedených předpisů je nutno upustit od názoru, že bydliště je ekvivalentem trvalého bydliště, resp. ekvivalentem zanesení do příslušné národní evidence deklarující příslušnost k místu. Bydlištěm se dle platné úpravy rozumí obvykle bydliště osoby, kde se soustředí její zájmy (viz. čl. 11 Prováděcího nařízení č. 987/2009 a poznámka pod čarou č. 3 tiskopisu „Doplňující údaje o společně posuzovaných osobách pro účely vyplácení dávek v rámci EU“).

[15] Žalobkyně, ač v průběhu správního řízení činila úkony ve smyslu prokázání bydliště v České republice, jestliže přihlásila dceru do svého bytu v K., nechala vystavit rodný list a zaevidovala ji k trvalému bydlišti ve svém bytě v K., předložila potvrzení lékařky, že dcera M. je v péči její ambulance, přisvědčil soud názoru správnímu orgánu, že tento postup je účelový a nepřesvědčil o faktickém a obvyklém bydlišti na adrese trvalého pobytu. Soud zejména poukazuje na skutečnost, že přesto, že nezletilá dcera, ač nyní má v České republice trvalé bydliště a měla by ve skutečnosti i v ČR žít a do Itálie jen jezdit na návštěvy za rodinou otce, není v České republice zdravotně pojištěna. U tak malého dítěte, které v tomto věku je v ČR dětskými lékaři pravidelně sledováno, očkováno, je nepředstavitelné, že by nebylo v ČR zdravotně pojištěno, kdyby jeho matka za předpokladu, že o něj osobně, řádně a celodenně pečuje, měla skutečně faktické bydlení v České republice. Soud přisvědčil i názoru správních orgánů, že i jiné indicie, např. že osobně s úřady, vyjma podání žádosti, nekomunikuje, telefonní spojení dala na svou matku, kterou rovněž zmocnila k přijímání jejich poštovních zásilek, i podání žaloby, kterou původně nepodepsala a která byla odeslána úřední poštou z Městského úřadu v Bohumíně, a v neposlední řadě, že v r. 2009 požádala o vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu odjezdu do zahraničí, podporují úvahu, že skutečným bydlištěm žalobkyně i její dcery není místo trvalého pobytu.

[16] Vzhledem k uvedenému v odst. 13 a 15 tohoto rozsudku soud přisvědčil žalovanému, že nárok na rodičovský příspěvek není založen českou právní úpravou, neboť není splněna podmínka bydliště na území České republiky a z tohoto důvodu není Česká republika kompetentním státem k rozhodnutí o nároku a výplatě předmětné dávky.

[17] Soud vzhledem k výše uvedenému při respektování ust. § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní – dále jen s.ř.s. (při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze

skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu), dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je přezkoumatelné a zákonné a žalobu zamítl, přičemž rozhodl bez jednání dle ust. § 51 s.ř.s.

[18] O náhradě nákladů řízení (výrok II. rozsudku) bylo rozhodnuto dle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., věta první, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalovaná náklady řízení neúčtovala a také jí žádné nevznikly, proto bylo rozhodnuto tak, jak ve výroku II. uvedeno.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí č. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ostravě dne 13. května 2014

JUDr. Jana Záviská
samosoudkyně